

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la controlul constituționalității Hotărîrii
Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995 cu privire la
aprobarea Regulamentului provizoriu privind confiscarea,
utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime
alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației
și mediul ambiant

Nr.12 din 17.03.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.21/9 din 03.04.1997

* * *

În numele Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător-raportor
Mihai COTOROBAI	- judecător
Nicolae OSMOCHESCU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător
Ion VASILATI	- judecător-raportor

cu participarea Ludmilei Zadorojnîi, grefier, doamnei Anastasia Pascari, judecător al Curții Supreme de Justiție, reprezentant al Curții Supreme de Justiție, și a domnului Valeriu Chicu, viceministru al sănătății, reprezentant al Guvernului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și g), art. 25 lit. d) și art. 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă sesizarea cu privire la controlul constituționalității punctelor 5 și 11 din Regulamentul provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Curții Supreme de Justiție, depusă la propunerea judecătoriei municipiului Bălți, privind controlul constituționalității punctelor 5 și 11 din Regulamentul provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995.

În procesul examinării prealabile au fost studiate toate documentele, prezentate de ambele părți, precum și dosarul judiciar, au fost solicitate materialele legate de sesizare de la Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Alimentației, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Departamentul Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică. Departamentul Comerțului și Uniunea Asociațiilor de Consum nu au răspuns la solicitarea Curții Constituționale.

Audiind informația judecătorilor-raportori și examinînd materialele prezentate,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. La 18 septembrie 1995 Guvernul a adoptat Hotărîreanr. 646 "Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant".

Regulamentul provizoriu, aprobat de Guvern, determină temeiul, condițiile și modul de confiscare forțată de la proprietar a producției și materiei prime alimentare comercializate fără compensare și transformarea lor în proprietate de stat.

În punctele 2-4 din Regulamentul provizoriu se dă definiția noțiunii

de "comercializare ilicită a producției și materiei prime alimentare". Această noțiune subînțelege, conform Regulamentului provizoriu, comercializarea producției alimentare în locurile și de către persoanele neautorizate (activitatea în domeniul comerțului cu amănuntul ori în sfera alimentației publice în străzi, în piețe, la întreprinderi de stat și particulare, cooperative, S.R.L. etc.); comercializarea producției alimentare în lipsa documentelor ce confirmă proveniența, calitatea și inofensivitatea lor pentru sănătatea consumatorilor și mediul înconjurător; comercializarea producției alimentare în condițiile necorespunzătoare cerințelor sanitaro-igienice și sanitaro-tehnologice.

Producția alimentară, recunoscută în conformitate cu punctele 2-4 din Regulamentul provizoriu la momentul stabilirii comercializării drept ilicită, se confiscă (pct. 4 din Regulamentul provizoriu). Confiscarea se efectuează în baza unui proces-verbal, anexat la Regulamentul provizoriu (pct. 11).

Pentru efectuarea controalelor respective privind comercializarea producției alimentare se organizează echipe interdepartamentale din rândul colaboratorilor organelor împuternicite.

Întru executarea Hotărîrii sus-menționate, primăria municipiului Bălți a emis la 22 decembrie 1995 dispoziția nr. 670 "Privind crearea unui grup pentru verificarea comerțului cu producție alimentară, confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare".

Considerînd că punctele 4 și 5 din dispoziția menționată nu corespund art. 46 din Constituția Republicii Moldova, procurorul municipiului Bălți a depus un protest primăriei municipiului Bălți privind abrogarea lor, protestul însă a fost respins.

Procurorul s-a adresat, în legătură cu același motiv, cu o sesizare în instanța judecătorească. Examinînd sesizarea procurorului, judecătoria municipiului Bălți a concluzionat că punctele 5 și 11 din Regulamentul provizoriu contravin art. 46 din Constituția Republicii Moldova. Reieșind din cele menționate, judecătoria a suspendat examinarea cauzei și a propus Curții Supreme de Justiție să se adreseze în legătură cu această problemă Curții Constituționale.

La 3 decembrie 1996 Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova a depus la Curtea Constituțională sesizarea și propunerea judecătoriei municipiului Bălți (fără a-și expune opinia asupra chestiunii în cauză) despre controlul constituționalității punctelor 5 și 11 din Regulamentul provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995.

2. Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea Hotărîrii Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995 "Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant" din punctul de vedere al corespunderii întregului ei conținut principiului separației puterilor legislative, executive și judecătorească, precum și al delimitării, stabilite de Constituție, a competenței între organele supreme ale puterii de stat.

3. Adoptînd Hotărîrea nr. 646 din 18 septembrie 1995 prin care s-a aprobat Regulamentul provizoriu menționat, Guvernul, după cum reiese din textul punctelor 2-4 din Regulamentul provizoriu, a stabilit temeiurile recunoașterii producției și materiei prime alimentare comercializate ca fiind ilicite, iar în punctele 5, 11 și 12 din Regulamentul provizoriu este stabilit un mod special de confiscare a producției și materiei prime alimentare și trecerea lor în proprietatea statului.

Punctele 6-8 din Regulamentul provizoriu prevăd condițiile și modul de depozitare și de stabilire a calității producției și materiei prime alimentare confiscate, precum și modul de utilizare sau nimicire a lor.

Deci, însuși conținutul Hotărîrii examinate și al Regulamentului provizoriu aprobat denotă că Guvernul a soluționat problemele ce țin de regimul juridic general al proprietății. Exercițarea de către Guvern a

unor asemenea împuterniciri nu reiese din Constituția Republicii Moldova și nici din Legea Republicii Moldova din 31 mai 1990 "Cu privire la Guvern" (cu modificările și completările ulterioare).

În conformitate cu articolul 72 din Constituția Republicii Moldova numai Parlamentul reglementează regimul juridic general al proprietății.

Conform articolului 46 din Constituție dreptul la proprietate privată aparține persoanelor particulare (cetățenilor în mod individual sau în comun) și persoanelor juridice.

Același articol din Constituție stabilește garanțiile juridice ale proprietății private.

Privarea persoanei fizice sau juridice de proprietate, împotriva voinței sale, se efectuează numai conform legii.

Averea dobândită licit nu poate fi confiscată (art. 46 alin. (3) din Constituție). O asemenea sancțiune poate fi aplicată față de proprietar în cazul în care bunurile erau destinate sau au fost utilizate pentru a săvârși o infracțiune, contravenție sau aceste bunuri au rezultat din infracțiuni și contravenții (art. 46 alin. (4) din Constituție).

Confiscarea reprezintă o sancțiune aplicată proprietarului pentru săvârșirea unei infracțiuni penale în conformitate cu normele Codului penal sau a unei contravenții administrative. Consecințele de pe urma confiscării sînt posibile și în relațiile de drept civile (art. 51 din Codul civil al RM). Dar în toate cazurile o asemenea confiscare se efectuează numai potrivit legii. Conform articolului 72 lit. n) din Constituție numai Parlamentul Republicii Moldova este în drept prin legi organice să reglementeze infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. Schimbarea acestui mod constituțional de reglementare prin acte subordonate legii nu se admite.

În cazul examinat Guvernul a intervenit în sfera puterii legislative, încălcînd principiul separației puterilor, consfințit prin Legea Supremă.

4. Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995 este în contradicție și cu un șir de acte normative în vigoare. În hotărîre se abordează problema sistemului organelor de stat (persoanelor cu funcții de răspundere), împuternicite să confiște producția și materia primă alimentară comercializată necorespunzătoare cerințelor sanitaro-igienice și sanitaro-antiepideice, iar în cazul existenței unui pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant - să le nimicească (Legea privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației; Legea privind activitatea veterinară; Legea cu privire la protecția mediului înconjurător; Legea cu privire la protecția consumatorilor).

Punctul 10 din Regulamentul provizoriu examinat prevede confiscarea producției alimentare în baza unui proces-verbal întocmit de o comisie specială, dar este de menționat că formarea unor asemenea echipe interdepartamentale în scopul confiscării producției și materiei prime alimentare în baza procesului-verbal anexat la Regulamentul provizoriu nu este prevăzută de legislația în vigoare. Cît privește contravențiile administrative, art. 201 din Codul cu privire la contravențiile administrative concretizează organele (persoanele cu funcții de răspundere) împuternicite să examineze și să ia deciziile respective asupra dosarelor cu privire la contravențiile administrative, inclusiv asupra problemelor examinate în Hotărîrea sus-menționată a Guvernului și în Regulamentul provizoriu.

Adoptînd modul sus-menționat de confiscare a producției și materiei prime alimentare comercializate, Guvernul a îngredat dreptul constituțional al proprietarilor la protecția judiciară.

5. Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1996, după cum este menționat în preambulul ei, a fost adoptată în scopul protecției drepturilor consumatorilor și a mediului ambiant. Într-adevăr, Guvernul, potrivit art. 96 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 3 din Legea "Cu privire la Guvern", ia măsuri pentru a asigura creșterea bunăstării populației și promovează activ politica de ocrotire a sănătății populației. Totodată, aceste măsuri trebuie realizate în limita împuternicirilor sale, prevăzute de Constituția Republicii Moldova și de legislația în vigoare și în formele stabilite de acestea.

În cazul examinat, însă este vorba de depășirea de către Guvern a împuternicirilor sale.

6. Astfel, Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 18 septembrie 1995 "Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant" și Regulamentul provizoriu, anexat la ea, corespund prevederilor art. 6, 46 alin. (1-4), 72 alin. (3) lit. i) și lit. n), 127 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

În baza celor expuse, călăuzindu-se de art. 26 alin. (1) și (2) și 27 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 66, 69 și 70 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Se recunoaște neconstituțională Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 646 din 18 septembrie 1995 "Cu privire la aprobarea Regulamentului provizoriu privind confiscarea, utilizarea sau nimicirea producției și materiei prime alimentare ce prezintă pericol pentru sănătatea populației și mediul ambiant" prin care a fost aprobat Regulamentul provizoriu cu același titlu.

2. Potrivit art. 26 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională prezenta Hotărîre nu poate fi atacată, este definitivă și intră în vigoare la data adoptării.

3. Potrivit art. 26 alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională prezenta Hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în decurs de 10 zile de la data adoptării.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 17 martie 1997.
Nr. 12.